

Asia

Lisätalousarvioesitys nro 1 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2020 ja komission esitys joustovälineen varojen käyttöönnotosta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 27.3.2020 varainhoitovuotta 2020 koskevan lisätalousarvioehdotuksen nro 1 (COM (2020) 145 final). Lisätalousarvioesityksessä lisättäisiin apua Kreikalle muuttoliikepaineeseen vastaamiseen, rahoitusta COVID-19 epidemiasta aiheutuviin välittömiin toimiin ja apua Albanialle maanjäristyksen jälkeiseen jälleenrakennukseen. Lisätalousarviossa tehtäisiin lisäksi joitain tarkistuksia, jotka liittyvät Euroopan syyttäjävirstoon (EPPO), Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimeen.

Komissio antoi samalla 27.3. myös ehdotuksen neuvoston ja Euroopan parlamentin päätökseksi (COM (2020) 140 final) päätöksen (EU) 2020/265 muuttamisesta, jossa mukautettaisiin joustovälineestä vuonna 2020 käyttöön otettuja määriä. Varat käytettäisiin muuttoliikkeeseen, pakolaisuuteen ja turvallisuuteen liittyviin toimiin, COVID-19 epidemiasta aiheutuviin välittömiin toimiin ja Euroopan syyttäjävirston vahvistamiseen.

Koronavirustilanteen vuoksi budjettikomitea, joka muutoin käsittelee kyseisiä asioita, ei tällä hetkellä kokoonnu. Jäsenvaltiot, myös Suomi, voivat toimittaa neuvoston pääsihteeristölle kirjallisia kommentteja ja kysymyksiä 1.4. mennessä lisätalousarvioesityksestä 1/2020 ml. joustovälineen käyttämisestä yllä mainittuihin tarkoituksiin.

Mikäli mikään jäsenvaltio ei vastusta 1.4. klo 18 Suomen aikaa mennessä, neuvoston puheenjohtaja aikoo pyytää Coreperia tekemään 8.4. määräenemmistöllä seuraavat päätökset: että käytetään kirjallista menettelyä neuvoston kannan vahvistamiseksi lisätalousarviosta, että lyhennetään 8 viikon määräaikaa ja että hyväksytään päätös joustovälineen käytöstä. Coreperin 8.4. päätöksen jälkeen käynnistettäisiin neuvoston kirjallinen menettely, joka päättyisi 17.4.

Suomen kanta

Valtioneuvosto voi hyväksyä lisätalousarvioesityksen 1/2020 sekä komission ehdotuksen joustovälinettä koskevan päätöksen muuttamisesta.

Mikäli ehdotusten sisältö muuttuisi neuvoston käsittelyssä, poikkeuksellisten käsittelyolosuhteiden ja kiireellisyyden johdosta valtioneuvosto arvioisi ja voisi hyväksyä muutoksia ottaen huomioon Suomen kokonaisuus.

Pääasiallinen sisältö

Lisätalousarvioesitys 1/2020

Lisätalousarvioesityksessä nro 1 vuoden 2020 talousarvioon komissio ehdottaa, että otettaisiin käyttöön yhteensä noin +567,4 miljoonaa euroa lisää sitoumuksina ja noin +77,4 miljoonaa euroa lisää maksuina. Lisätalousarvio koskisi EU:n talousarvion otsakkeita 3 Turvallisuus ja kansalaisuus, 4 Globaali Eurooppa ja 5 Hallinto.

Tarkemmin, lisätalousarvio koskisi apua Kreikalle muuttoliikepaineeseen vastaamiseen (+350 miljoonaa euroa sitoumuksina, +20 miljoonaa euroa maksuina), rahoitusta COVID-19 epidemiasta aiheutuviin välittömiin toimiin (+115 miljoonaa euroa sitoumuksina, +40 miljoonaa euroa maksuina) sekä apua Albanialle maanjäristyksen jälkeiseen jälleenrakennukseen (+100 miljoonaa sitoumuksina, +15 miljoonaa euroa maksuina). Apu Kreikalle toteutettaisiin erityisesti EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) kautta. Lisäksi tuettaisiin rajaturvallisuutta sekä vahvistettaisiin Euroopan raja- ja merivartiostojen ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston resursseja. COVID-19 epidemiaan liittyvistä lisämäärärahoista kustannettaisiin mm. tarvikehankintoja (+70 miljoonaa euroa sitoumuksina, +40 miljoonaa euroa maksuina) ja järjestettäisiin kotiutuslentoja (+45 miljoonaa euroa sitoumuksina).

Lisätalousarvion yhteydessä tehtäisiin myös määrärahasiirtoja. Esimerkiksi Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen määrärahoja siirrettäisiin noin 3,6 miljoonaa euroa yhdeltä budjettilinjalta toiselle, jotta voidaan tukea keskuksen toimintakykyä COVID-19 epidemian aikana.

Lisätalousarviossa tehtäisiin myös tarkistuksia liittyen Euroopan syyttäjäviraston määrärahoihin (+3,3 miljoonaa euroa sitoumuksina ja maksuina), Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon (budjettineutraali virkarakenteen muutos) sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen määrärahoihin (-0,9 miljoonan euron vähennys sitoumuksina ja maksuina). Euroopan syyttäjäviraston osalta kyse olisi eritoten 18 henkilötyövuoden lisäyksestä etupainotteisesti vuonna 2020 vuoden 2021 sijaan. Komissio on perustellut lisäystä siten, että syyttäjävirasto voisi toteuttaa täysimääräisesti tutkinta- ja syytetoimiaan heti viraston toiminnan käynnistämisestä lähtien.

Albanian maanjäristyksen 26.11.2019 jälkeisistä avustustoimista on keskusteltu kansainvälisessä avuntarjoajien konferenssissa (*International Donors' Conference*) Brysselissä 17.2.2020.

Komissio ehdottaa lisätalousarviolla muutoksia seuraaviin budjettilinjoihin (summat euroina):

Käyttökohde	Budjettilinja	Nimi	Sitoumukset	Maksut
<i>COVID-19 torjunta & Hallinto</i>	17 03 10	Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus	+3 642 000	+3 642 000
<i>COVID-19 torjunta & Hallinto</i>	17 04 01	Eläinten paremman terveystilanteen ja korkeatasoisen eläinten suojelun varmistaminen unionissa	-3 642 000	-3 642 000
<i>Kreikan muutto-liiketilanne</i>	18 02 01 01	Tuki rajaturvallisuuden ylläpitämiseen ja yhteiseen viisumipolitiikkaan laillisen matkustamisen helpottamiseksi	+50 000 000	-
<i>Kreikan muutto-liiketilanne</i>	18 02 03	Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex)	+10 000 000	+10 000 000
<i>Kreikan muutto-liiketilanne</i>	18 03 01 01	Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän vahvistaminen ja kehittäminen sekä jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuullisuuden ja vastuunjaon lisääminen	+280 000 000	-
<i>Kreikan muutto-liiketilanne</i>	18 03 02	Euroopan turvapaikka-asioden tukivirasto (EASO)	+10 000 000	+10 000 000
<i>Albanian maanjärjestyksi (IPA II)</i>	22 02 01 02	Tuki taloudelliselle, sosiaaliselle ja alueelliselle kehitykselle ja siihen liittyvälle lainsäädännön asteittaiselle mukauttamiselle unionin säännöstöön	+100 000 000	+15 000 000
<i>COVID-19 torjunta; pelastuspalvelu-mekanismi; tarvikehankinnat</i>	23 03 01 01	Katastrofien ehkäisy ja katastrofivalmiudet unionin sisällä	+70 000 000	+40 000 000
<i>COVID-19 torjunta; pelastuspalvelu-mekanismi; kotiutuslennot</i>	23 03 02 02	Nopeat ja tehokkaat avustustoimet vakavissa hätätilanteissa kolmansissa maissa	+45 000 000	-
<i>Hallinto; Euroopan syyttäjävirsto</i>	33 03 05	Euroopan syyttäjävirsto (EPPO)	+3 300 000	+3 300 000
<i>Hallinto; Euroopan tilintarkastus-tuomioistuim</i>	2 7 0 1	Unionin virastojen ja muiden elinten tarkastus	-900 000	-900 000
YHTEENSÄ			+567 400 000	+77 400 000

EU:n talousarvion otsaketta 3 Turvallisuus ja kansalaisuus siis vahvistettaisiin yllä olevan mukaisesti yhteensä noin +423,3 miljoonalla eurolla sitoumuksina ja noin +63,3 miljoonalla eurolla maksuina. EU:n talousarvion otsaketta 4 Globaali Eurooppa vahvistettaisiin yllä olevan mukaisesti yhteensä noin +145 miljoonalla eurolla

sitoumuksina ja noin +15 miljoonalla eurolla maksuina. Otsakkeesta 5 Hallinto vähennettäisiin -0,9 miljoonaa euroa sekä sitoumuksina että maksuina.

Komissio ehdottaa, että otsakkeessa 3 sitoumuksiin tehtävistä lisäyksistä 350 miljoonaa euroa katettaisiin hyödyntämällä maksusitoumusmäärärahojen kokonaisliikkumavaraa. Otsakkeessa 3 ei nimittäin ole liikkumavaraa jäljellä vuonna 2020. Siltä osin kuin lisäyksiä ei ole mahdollista kattaa maksusitoumusten kokonaisliikkumavaralla, eli 73,3 miljoonan euron osalta, hyödynnettäisiin joustovälinettä. Otsakkeessa 4 puolestaan on käyttämätöntä liikkumavaraa 248,4 miljoonaa euroa, joten otsakkeen 4 toimet on mahdollista rahoittaa lisätalousarviolla liikkumavaran puitteissa.

Joustovälineen käyttöönotto

Joustovälineen käyttöönottoa vuonna 2020 koskee vuoden 2019 marraskuussa annettu päätös (EU) 2020/265. Sen mukaisesti joustovälinettä voidaan käyttää vuonna 2020 sitoumuksina noin 778,1 miljoonalla eurolla muuttoliikkeen, pakolaisuuden ja turvallisuuden alojen toimiin. Komissio esittää nyt (COM (2020) 140 final), että joustovälineen käyttöalaa laajennetaan COVID-19 epidemiasta johtuvaan ajankohtaiseen terveyskriisiin sekä Euroopan syyttäjävirston lisätarpeisiin ja että joustovälineen käyttöä nostettaisiin sitoumuksina +73,3 miljoonalla eurolla, yhteensä 851,4 miljoonaan euroon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EUT-sopimuksen 314 artikla ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 A artikla; erityinen lainsäätämisyjärjestys, määräenemmistö neuvostossa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lisätalousarvio edellyttää neuvoston ja Euroopan parlamentin käsittelyä. Asian käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa budjettivaliokunta, minkä jälkeen parlamentin yleisistunto äänestää asiasta. Ennakkotietojen mukaan parlamentti tekisi päätöksensä toukokuussa.

Kansallinen valmistelu

Tämä perusmuistio on käsitelty ja asia on sovitettu yhteen valtioneuvoston sisällä EU 34 (budjetti- ja hallintoasiat) -jaostossa, kirjallinen menettely 30.3.-1.4.2020.

Eduskuntakäsittely

Komission 27.3. antamat esitykset EU:n lisätalousarviosta sekä joustovälinettä koskevan päätöksen muuttamisesta saatetaan kiireellisinä eduskunnan käsiteltäväksi perustuslain 97 §:n mukaisella selvityksellä (E-kirje). Kyse on poikkeusmenettelystä, jossa perustuslain 96 §:n mukaisesta asiasta (U-asia) toimitetaan asian kiireellisyyden vuoksi perustuslain 97 §:n mukainen E-kirje. Asian käsittelyaikataulu unionissa on erittäin kiireellinen, eikä kansallinen käsittely perustuslain 96 §:n mukaisessa menettelyssä olisi käytännössä mahdollista ennen kuin komission esitykset etenevät tosiasiallisesti päätettäväksi neuvostossa. Eduskunnalle toimitetaan lisäksi mahdollisimman pian perustuslain 96 §:n mukainen U-kirjelmä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Lisätalousarvioesityksellä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lisätalousarvioesityksessä otettaisiin käyttöön yhteensä noin 567,4 miljoonaa euroa lisää sitoumuksina ja noin 77,4 miljoonaa euroa lisää maksuina.

Kuluvan vuoden kansallisessa talousarviossa on budjetoitu maksuihin Euroopan unionille (mom. 28.92.69) yhteensä 2 087 miljoonaa euroa. Komission lisätalousarvioesityksen mukainen maksujen kasvu (77,4 miljoonaa euroa) kasvattaisi Suomen EU-maksuja 1,8 miljoonalla eurolla. Maksujen kasvu voitaisiin hoitaa käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Sitoumusten kasvu konkretisoituisi maksuiksi vasta myöhempinä vuosina: tästä Suomen laskennallinen maksuosuus olisi noin 8 miljoonaa euroa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM (2020) 140 final (joustovälineen käyttöönotto)

COM (2020) 145 final (lisätalousarvio nro 1/2020)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Anna Hyvärinen puh. +358 295 530405, anna.hyvarinen (at) vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0277, EU/2020/0778

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
